

پیامبر اکرم (ص): «هر که در طلب چیزی بر آید و بکوشد، یابد.»

یادنامه

خبرنامه انجمن علمی یادگیری الکترونیکی ایران (یاد)

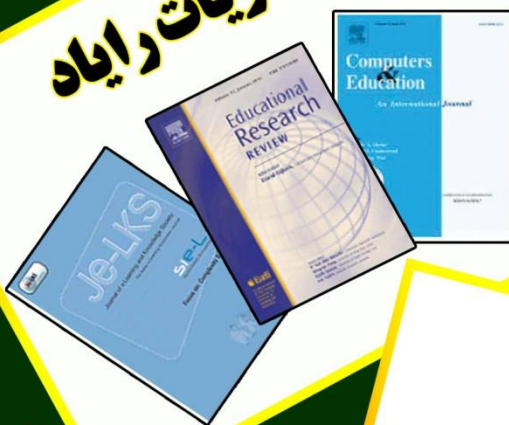
سال سوم، شماره دوم، اردیبهشت ماه ۱۳۹۳

سخنرانی آتی: تدریس و تفکر در محیط یادگیری الکترونیکی

سخنران: خانم دکتر خوش نشین لنگرودی؛ زمان: چهارشنبه ۱۳۹۳/۲/۱۰ ساعت ۱۴ تا ۱۶؛ مکان: مرکز همکاری های علمی بین المللی

آنچه در این شماره می خوانید:

نشریات رایاد

گزارش سخنرانی

واژه های رایاد

با سلام

فرخنده سالروز میلاد با سعادت دخت گرامی پیامبر اسلام (ص)، حضرت فاطمه زهرا (س) و همچنین فرارسیدن هفته معلم را به همه شما تبریک و تهنیت عرض می‌کنیم. در این شماره از یادنامه ضمن معرفی تعدادی دیگر از واژه‌های حوزه رایادگیری، خلاصه‌ای از سخنرانی کلیدی ارائه شده در هشتمین کنفرانس ملی و پنجمین کنفرانس بین‌المللی یادگیری و آموزش الکترونیکی را تقدیم می‌نماییم. بخشی را نیز به معرفی یکی دیگر از نشریات حوزه رایاد اختصاص دادیم. از همه پژوهشگران و علاقه‌مندان خواهشمندیم پیشنهادات و انتقادات خود را ارجع به این نشریه به رایانامه انجمن به نشانی info@elearningassociation.ir ارسال فرمایند.

دبیرخانه رایادنامه

The Promise and Peril of Online Education: Accessibility, Interactivity, Virtuality

زمان: چهارشنبه، هفتم اسفند ماه ۱۳۹۲

«یوسف پروگلر» دانش آموخته دکتری رشته «تاریخ فرهنگی روابط اسلام و غرب» در سال ۱۹۹۶ از دانشگاه نیویورک است. مدرک کارشناسی خود را از کالج «کانکور دیا» و کارشناسی ارشد را نیز از دانشگاه نیویورک با پایان نامه «فناوری اطلاعات در علوم انسانی» دریافت کرده است. وی یکی از پایه گذاران مجموعه بین المللی مالتی ورسیتی است و هم اکنون به عنوان مدیر برنامه رسانه مالتی ورسیتی (Multiversity TV) فعالیت می کند. در حال حاضر، پروگلر استاد رسانه، فرهنگ و جامعه دانشگاه ریتسومیکان آسیا پسیفیک در ژاپن است. وی در سال های گذشته در دانشگاه زاید دبی و Brooklyn College در CUNY نیویورک تدریس کرده است. از جمله آثار منتشر شده پروگلر می توان به کتاب های Encountering Islam و Books for Critical Consciousness که توسط انتشارات Citizen International به ترتیب در سال های ۲۰۰۸ و ۲۰۱۰ به چاپ رسیده است، اشاره کرد.

در موضوع اول که متنوع و گوناگون ساختن دسترسی است، مزایای بسیاری نهفته است برای مثال می توان خیلی راحت تر مواد درسی مانند پروژه ها، تمرین های تحویلی و... را میان دانشجویان یک نظام آموزشی الکترونیکی بخش کرد. امروزه با استفاده از اینترنت های با پهنای زیاد و پرسرعت می توان از مفهوم چندرسانه ای استفاده کرد و آن را در اختیار همگان قرار داد. زیرساخت (Infrastructure) دومین موضوع مورد بحث است: اگر زیرساخت مقاوم و سریع نباشد، نتیجه اش این است که نمی توان به آن اعتماد کرد و نتیجه آن دلسردی و سرخوردگی دانشجویان و افرادی خواهد بود که با سیستم آموزشی بر خط و یا مدیریت این سیستم ها سرو کار دارند. برای مثال اگر با زحمت زیاد و تبلیغات فراوان عده ای را به سمت یادگیری الکترونیکی جذب کنیم و سپس زیرساخت خوبی نداشته باشیم، این افراد از سیستم مایوس و ناامید خواهند شد و نتیجه آن دلسردی افراد نسبت به مزایای این نظام جدید آموزشی است.

یکی دیگر از ویژگی های مهم زیرساخت علاوه بر مقاوم بودن و قابل اطمینان بودن آن، نامرئی بودن آن است بدین معنا که نیازی نیست کاربران از اطلاعاتی نظیر محل قرارگیری کارسازها، رایانه ها و... مطلع باشند. تنها چیزی که بسیار مهم است چگونگی استفاده از این سیستم و فناوری همراه با آن است و اینکه استادان و معلمان چگونه می توانند از این امکانات برای تدریس کمک بگیرند. نکته دیگر در این زمینه موضوع «حق نشر» (copyright) است.

ایشان بحث خود را با ذکر این نکته شروع کردند که وقتی در حالت کلی صحبت از یادگیری الکترونیکی و فناوری است، خود را یک هوادار شکاک می دانند زیرا واقعاً از استفاده از ابزارهای جدید رایانه ای و فناوری در آموزش لذت می برند، لیکن درباره چگونگی کاربرد آنها نیز تأملاتی دارند.

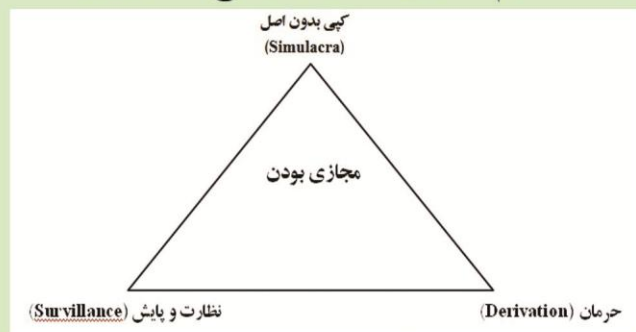
ایشان سخنرانی خود را به دو قسمت تقسیم کردند: در یک قسمت به عنوان طرفدار و حامی و موافق با سیستم های آموزش الکترونیکی و در قسمت بعدی به عنوان یک منتقد و کسی که درباره نتایج منفی آموزش الکترونیکی صحبت می کند.

ایشان سخنرانی خود را با ذکر نه نکته کلیدی که در سه دسته جای دارند تنظیم کرده بودند. سه نکته اول که در سه دسته اول قرار می گیرند به صورت زیر است:

زیرا با افزایش ارتباط، استاد باید وقت و انرژی بسیار بیشتری را برای بحث و تبادل اطلاعات و رفع اشکالات دانشجویان صرف کند. برای مثال استاد مجبور است در سیستم آموزش الکترونیکی یک بحث را در یک کلاس ۲۵۰ نفری آغاز، مدیریت، اصلاح و در نهایت به سرانجام برساند و این بسیار سخت و طاقت فرساست.

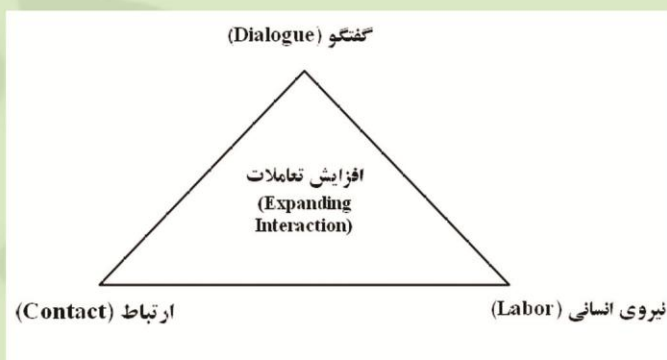
در قسمت سوم سخنرانی، سخنران به توضیح مطالب زیر پرداخت:

اما نکته بسیار مهمی که در اینجا نهفته است این است که همواره باید به یاد داشته باشیم که در یادگیری نباید رایانه و فناوری جایگزین معلم شوند. در ارتباط با بحث مجازی بودن، سخنران به این مطلب اشاره می کند که واقعیت مجازی بودن (Containing-vir-tuality) از نکات منفی آموزش الکترونیکی است. اولین مورد از مجازی بودن، کپی بدون اصل (simulacra) است. این کپی های بدون اصل می توانند به روش های مختلفی پدید آمده باشند. برای مثال با استفاده از کامپیوتر شما می توانید یک جنگل بسیار زیبا خلق کنید طوری که هیچ مبدأ و مرجع و اصلی برای این کپی وجود ندارد. باید مراقب این مفهوم در زمینه هایی چون «هستی شناسی» و... بود. سخنران اشاره کرد که قصد ندارد این بحث را بیشتر باز کند. ایشان فقط به ذکر این جمله بسنده می کنند که *Amapisnot!* a territory بلکه یک نقشه، یک مدل و یک شبیه سازی از مرزها است. دومین نکته مورد بحث نظارت و پایش (Surveillance) است. سخنران به این نکته اشاره می کند که در اینترنت شما نمی بینید که چه کسی دارد شمارانگام می کند. بنابراین از وظایف مهم کسی که سیستم یادگیری الکترونیکی را راه می کند این است که بتوان حریمی مناسب را برای همه کاربران به ویژه استادان و دانشجویان فراهم آورد. سومین و آخرین بحث مربوط به محروم سازی یا حرمان (Deprivation) بود. سخنران معتقد است که ما داریم با اعتماد کردن بیش از اندازه خود را محروم می کنیم. زیرا هر چیزی را نمی توان گسسته کرد. دنیای مجازی محدود است. سه حس بسیار مهم بویایی، چشایی و لامسه را نمی توان گسسته سازی کرد، حس ششم را هم نمی توان گسسته کرد، عشق را هم نمی توان گسسته کرد. بنابراین باتکیه کردن بیش از حد به آموزش و یادگیری الکترونیکی، خود را از مفاهیمی چون عشق و ... محروم می سازیم.

سخنران بحث مربوط به حق نشر را با بیان داستانی از زمانی که در مالزی بوده آغاز کرد: در آن زمان چندین کنفرانس بین المللی در مالزی برگزار شده بود و سخنران تعدادی از این سخنرانی ها را در سایت YouTube بارگذاری می کند تا همه بتوانند به آسانی به آن دسترسی داشته باشند و از آن استفاده کنند. پس از مدتی به دلیل اینکه محتوای این مطلب با آنچه مدنظر سایت YouTube است در تضاد بوده است، مسؤولان سایت آن ویدئوها را از سایتشان حذف می کنند! سخنران از این جنبه به عنوان یک جنبه منفی از سیستم یادگیری الکترونیکی یاد می کند.

در بخش دوم سخنرانی، سخنران به مطالب زیر پرداخت:

سخنران به این نکته اشاره می کند که آموزش الکترونیکی می تواند باعث افزایش تعاملات شود که از دید ایشان این نکته یکی از مزایای آموزش الکترونیکی است. یکی از مهم ترین مسائلی که در حین تدریس بسیار مهم است تعامل و رد و بدل کردن نظرات میان معلمان و دانشجویان است که سخنران از آن به «دیالوگ» یاد می کند. با استفاده از دیالوگ ها معلمان و دانشجویان می توانند بحث های بر خط را شروع و به نتایج بسیار مطلوبی در ارتباط با مفاهیم مطرح شده در درس برسند. با استفاده از دیالوگ دانشجویان می توانند سؤالاتی را مطرح، مناظره ای را آغاز و یا اشکالات درسی خود را بپرسند. سخنران دیالوگ را راهی می داند که از طریق آن حتی معلمان می توانند مطالبی را از دانشجویان بیاموزند. بدین ترتیب حتی افرادی که خجالتی هستند نیز می توانند در مناظره ها شرکت کنند.

سخنران از ارتباط (Contact) به عنوان یکی دیگر از مهم ترین مزایای آموزش الکترونیکی اشاره می کند. در روش های سنتی و قدیمی برای برقراری ارتباط میان استاد و دانشجویان، دانشجویان باید از قبل، قرار ملاقات را با استاد خود تنظیم کنند تا بتوانند به صورت رو در رو مطالبی را مطرح کنند. حال با استفاده از یادگیری الکترونیکی دانشجو می تواند در هر لحظه که دوست داشت با استاد خود ارتباط برقرار کند. یکی دیگر از موارد، بحث نیروی انسانی (Labor) است که رابطه تنگاتنگی با مفهوم قبلی یعنی ارتباط دارد. سخنران از این جنبه به عنوان یکی از جنبه های منفی آموزش الکترونیکی یاد می کند.

واژه‌ها رایج

نشریات یاد

نام مجله: Educational Research Review

سرمدیر و مدیر اجرایی: D. Gijbels

حوزه فعالیت موضوعی:

مطالعات مربوط به آموزش و تدریس در همه سطوح

وضعیت نمایه: ELSEVIER (IF: 2.501)

نشانی الکترونیکی:

<http://www.journals.elsevier.com/educational-research/review>

یادگیری انطباقی adaptive learning

این واژه انگلیسی از ترکیب وصفی صفت «adaptive» و اسم «learning» تشکیل شده است. این واژه به نوعی رایادگیری اشاره دارد که در آن مفاد درس و نیز نحوه نمایش آن با دانش قبلی و شخصیت و نیاز یادگیرنده انطباق می‌یابد. واژه تصویب شده در فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای این واژه بیگانه، واژه «یادگیری انطباقی» از نوع واژه‌های برگزیده است. ساخت این واژه اسم است که از وصف اسم «یادگیری» توسط صفت «انطباقی» تشکیل شده است. نمونه‌ای از کاربرد این واژه در مثال زیر آورده شده است:

«با توجه به نیازهای مختلف یادگیرندگان، روند رایادگیری به سمت تحقق یادگیری انطباقی است.»

یادگیری گسترده distributed learning

این واژه انگلیسی از نوع اسم بوده و از ترکیب وصفی صفت «distributed» و اسم «learning» تشکیل شده است. این واژه به نوعی یادگیری از دور اشاره دارد که در آن عرضه محتوا به صورت تلفیقی از روش‌های سنتی و برخط است. واژه تصویب شده در فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای این واژه بیگانه، واژه «یادگیری گسترده» از نوع واژه‌های برگزیده است. ساخت این واژه اسم است که از وصف اسم «یادگیری» توسط صفت «گسترده» تشکیل شده است. نمونه‌ای از کاربرد این واژه در مثال زیر آورده شده است:

«دانشگاه پیام نور از روش‌های یادگیری گسترده برای آموزش استفاده می‌کند.»